

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 230/2025-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] ([REDAKOVANÉ]), bez právneho zastúpenia, proti postupu a prípisu Krajského súdu v Nitre sp. zn. 12NcC/1/2025 z 20. januára 2025 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 3. februára 2025 v jej petite domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na prerokovanie veci nestranným sudcom a súdom podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 152 ods. 4 a čl. 154c ústavy postupom a prípisom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 12NcC/1/2025 z 20. januára 2025 (ďalej len „prípis“). Žiada nariadiť neodkladné opatrenie v zmysle § 325 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), prerokovať jeho sťažnosť prednostne a ustanoviť mu zároveň právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, k čomu doložil spolu s potvrdeniami o svojich osobných, majetkových a zárobkových pomeroch. Navrhuje zrušiť prípis krajského súdu, vec mu vrátiť na opätovné konanie o rozhodnutie o námietke zaujatosti, nariadiť Okresnému súdu Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) povinnosť zdržať sa konania a rozhodovania vo veci vedenej pod sp. zn. 18C/59/2020 do právoplatného rozhodnutia o námietke zaujatosti, ako aj to, aby ústavný súd

zakázal okresnému súdu a krajskému súdu ďalej porušovať základné práva a slobody sťažovateľa a jeho matky.

2. Z obsahu podanej ústavnej sťažnosti možno vyvodiť, že na okresnom súde sa vedie proti [REDAKOVANÉ] konanie o žalobe sťažovateľa na vydanie bezdôvodného obohatenia a o náhradu škody za neoprávnené užívanie nehnuteľností. Podaním z 1. januára 2025 sťažovateľ namietol zaujatosť zákonnej sudkyne Mgr. Viery Betákovej, ako aj všetkých sudcov okresného súdu, pre pomer k veci a účastníkom konania, resp. k právnej zástupkyňi protistrany. Tvrdil, že okresný súd koná v danej veci svojvoľne, zneužíva moc nadrážaním a ohýbaním, resp. svojvoľným výkladom a aplikáciou práva, nerešpektuje judikatúru a právoplatné rozhodnutia súdov. Zákonná sudkyňa podľa jeho názoru vykonáva dokazovanie jednostranne, nedôvodne a odoprela mu prístup k súdu tým, že zamietla jeho návrh na rozšírenie žaloby.

3. Krajský súd napadnutým prípisom z 20. januára 2025 vrátil spis okresnému súdu bez vecného rozhodnutia o námietke zaujatosti. V prípise uviedol, že námietka zaujatosti nemá zákonom predpísané náležitosti (§ 52 ods. 2, § 53 CSP), súd na ňu nemal prihliadať a vec nemala byť predložená nadriadenému súdu, pretože neuviedol, kedy sa o dôvode vylúčenia zákonnej sudkyne dozvedel a z čoho vyvodzuje namietaný osobný pomer k advokátke protistrany. Sťažovateľ namietal i viaceré okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudkyne a jej rozhodovacej činnosti, a teda ani z tohto dôvodu nebolo možné na námietku prihliadať. Zároveň vychádzal z § 55 CSP, ktoré nadriadenému súdu neumožňuje rozhodovať ani o vylúčení ďalších sudcov okresného súdu, keďže o vylúčení zákonnej sudkyne nebolo rozhodnuté. Navyše, i v tomto prípade absentovali rovnaké zákonné náležitosti uplatnenej námietky zaujatosti.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Ak sťažovateľ v ústavnej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd podľa § 325 CSP nariadil v konaní o jeho žalobe neodkladné opatrenie a zabezpečil mu účinnú predbežnú ochranu pred ďalším porušením jeho práv, táto potreba je podľa jeho názoru daná tým, že krajský súd odmietol konať a zákonom predpísaným spôsobom rozhodnúť o jeho námietke zaujatosti, o čom ho informoval iba neformálnym prípisom. Tvrdí, že keby v konaní vo veci samej bol vydaný meritórny rozsudok pred rozhodnutím o vznesenej námietke zaujatosti, hrozí ďalšia ujma na jeho právach, a rozhodnutie by muselo byť zrušené ako nezákonné a ústavne neudržateľné. Preto v petite žiada, aby ústavný súd zakázal okresnému súdu konať a rozhodnúť o jeho žalobe do právoplatného rozhodnutia o námietke zaujatosti.

5. Krajský súd podľa názoru sťažovateľa poprel zmysel a účel § 53 CSP jeho príliš formalistickým a reštriktívnym výkladom bez snahy zaoberať sa jeho podstatnými argumentmi. V námietke totiž tvrdil, že o dôvodoch na vylúčenie sudcov sa dozvedá z každého ich postupu a rozhodnutia, sústavne to namieta v civilných a správnych konaniach, ale jeho námietky sú buď ignorované, alebo vyhodnocované svojvoľne. Podľa sťažovateľa krajský súd vyložil § 53 ods. 3 CSP v rozpore s jeho zmyslom, za ktorým ho zákonodarca zaviedol, ak tvrdí, že dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v jeho procesnom postupe alebo rozhodovaní. Vytýka, že postup a rozhodnutie krajského súdu nekonať a zákonným spôsobom rozhodnúť o námietke trpí vadami zjavne nedostatočného preskúmania a odôvodnenia a že sa krajský súd odmietol zaoberať argumentmi sťažovateľa, neuviedol žiadne dôvody na ich prijatie alebo odmietnutie a nevyšvetlil,

prečo sa odmietol riadiť ústavou a dohovorom. Sťažovateľ je toho názoru, že okresný súd a krajský súd mu odopreli záruky pre spravodlivé prerokovanie jeho veci v primeranej lehote nezávislým a nestranným súdom a zákonným nezaujatým sudcom tým, že nezisťovali subjektívnu ani objektívnu nestrannosť zákonnej sudkyne a ostatných sudcov okresného súdu. Ak krajský súd odmietol konať o námietke zaujatosti, odoprel sťažovateľovi účinný opravný prostriedok a záruky ochrany pred pokračujúcim porušovaním práv sťažovateľa.

6. Nadväzne sťažovateľ popisuje stav jednotlivých konaní, v ktorých je stranou sporu, ako aj pochybenia, ktorých sa v nich podľa jeho názoru dopustili konajúce sudy či sudcovia.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Prv než ústavný súd pristúpil k predbežnému prerokovaniu ústavnej sťažnosti, považoval za potrebné ozrejmiť, že sťažovateľ v inej ústavnej sťažnosti vzniesol námietku zaujatosti sudcov ústavného súdu JUDr. Baricovej, JUDr. Kaššáka, JUDr. Maďara, JUDr. Šorla, JUDr. Straku, JUDr. Vernarského, JUDr. Molnára, JUDr. Szigetihó a že ústavný súd sa s touto námietkou vysporiadal v uznesení sp. zn. IV. ÚS 128/2025 z 25. marca 2025. V jeho dôvodoch poukázal na § 50 ods. 2 a § 51 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) s tým, že námietkový (trojčlenný) senát nebolo možné vytvoriť z dôvodu vznesenia námietky zaujatosti účastníkom konania proti viacerým sudcom ústavného súdu, preto boli nevyhnutne splnené podmienky podľa § 51 ods. 2 druhej vety zákona o ústavnom súde a o veci samej rozhodol senát ústavného súdu v pôvodnom zložení (bližšie pozri body 23 – 25 uznesenia ústavného súdu). Rovnaký princíp ústavný súd uplatnil aj v aktuálne prejednáwanej veci.

8. Podstatou ústavnej sťažnosti v danej veci je námietka sťažovateľa o porušení jeho práv, ku ktorému malo dôjsť postupom krajského súdu a jeho (ne)rozhodnutím o ním vznesenej námietke zaujatosti. Na to nadväzujú i ďalšie procesné návrhy sťažovateľa smerujúce do konania vedeného pred okresným súdom.

9. Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. To znamená, že ešte pred tým, ako sa ústavný súd môže začať zaoberať materiálnou stránkou veci, je vždy povinný preskúmať formálne (procesné) náležitosti ústavnej sťažnosti. Z toho vyplýva, že iba v prípade, ak ústavná sťažnosť spĺňa všetky zákonom ustanovené formálne a obsahové náležitosti a predpoklady, môže sa ňou ústavný súd zaoberať aj z hľadiska jej vecnej stránky.

10. V úvode ústavný súd uvádza, že mu je z vlastnej rozhodovacej činnosti známe, že sťažovateľ pred ústavným súdom svojimi rozsiahlymi podaniami sústavne vyjadruje nespokojnosť s postupom a rozhodnutiami všeobecných súdov a iných orgánov verejnej moci. I aktuálnu (v poradí ôsmu) ústavnú sťažnosť podal bez právneho zastúpenia, pričom zároveň požiadal o ustanovenie právneho zástupcu. Vychádzajúc z materiálnej koncepcie ochrany základných práv sťažovateľa, ako aj z potreby posúdenia, či v prejednáwanej veci nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa o ustanovenie mu právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd pristúpil k posúdeniu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti (porov. I. ÚS 491/2023, I. ÚS 225/2023) osobitne z hľadiska jej prípustnosti.

11. Pri posudzovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorého právne dôsledky sú premietnuté do § 56 ods. 2 a do § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04).

12. Sťažovateľ odvodzuje porušenie označených práv od toho, že krajský súd odmietol konať a zákonom predpísaným spôsobom rozhodnúť o jeho námietke zaujatosti, o čom ho informoval iba neformálnym prípisom. K tomuto postupu ho viedol fakt, že sťažovateľom formulovaná námietka nespĺňala zákonom predpísané náležitosti. Sťažovateľ sa však s týmto záverom nestotožňuje.

13. Či námietka zaujatosti ako procesný úkon strany sporu spĺňa zákonom predpísané náležitosti, je priamo v zákone stanovené. Okrem všeobecných náležitostí, ktoré zákon vyžaduje pri každom podaní (§ 127 CSP), musí obsahovať osobitné náležitosti, a to označenie sudcu, ktorého zaujatosť namieta, konkrétne skutočnosti, z ktorých vyvodzuje zaujatosť sudcu, údaj o tom, kedy sa o dôvode vylúčenia strana dozvedela (ak neuplatňuje námietku na prvom pojednávaní), dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých, ktoré nemôže bez svojej viny pripojiť. Ak námietka zaujatosti nespĺňa náležitosti predpísané v prvej vete zákonného ustanovenia § 52 ods. 2 CSP, súd nebude k takejto námietke prihliadať. Zákonný sudca nie je povinný predložiť vec nadriadenému súdu a koná ďalej vo veci. Okrem toho dôvodom na vylúčenie sudcu súd nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti. V takomto prípade súd na námietku zaujatosti neprihliada a nadriadenému súdu vec nepredkladá (§ 53 ods. 3 CSP).

14. Okresný súd v sťažovateľovej veci takto nepostupoval a námietku zaujatosti krajskému súdu na rozhodnutie predložil. Po jej preskúmaní krajský súd zistil, že v podaní o námietke zaujatosti absentujú zákonom predpísané náležitosti, a preto vrátil vec okresnému súdu prípisom ako nesprávne predloženú (§ 53 CSP).

15. Z hľadiska namietaných práv sťažovateľa je pre vec podstatné, že sťažovateľ môže svoj nesúhlas s takýmto postupom uplatniť v rámci odvolania proti meritórnemu rozhodnutiu na základe odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. c) CSP, podľa ktorého odvolanie možno odôvodniť tým, že rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd. Za splnenia zákonom ustanovených podmienok je možné rovnakú námietku uplatniť taktiež v dovolacom konaní podľa § 420 písm. e) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd. Neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, nebráni ani dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. e) CSP posúdiť túto otázku samostatne a prípadne i inak, než ju posúdil nadriadený súd súdu procesnému, ktorý vo veci rozhodoval, ak v námietke boli uvedené nové

skutočnosti (R 59/1997). Z tohto hľadiska neobstojí argumentácia sťažovateľa, že o danej otázke (námiетка nezákonného sudcu) nie je prípustný žiaden právny prostriedok nápravy, a preto by mala byť daná právomoc ústavného súdu.

16. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ má k dispozícii účinné právne prostriedky (riadne a mimoriadne opravné prostriedky) na dosiahnutie ochrany ním označených práv vo vzťahu k námietkam uplatneným v tejto časti ústavnej sťažnosti, o ktorých po ich prípadnom uplatnení budú nielen oprávnené, ale aj povinné rozhodnúť funkčne príslušné všeobecné súdy (pozri tiež IV. ÚS 5/2019, IV. ÚS 25/2022, I. ÚS 470/2023). Za týchto okolností považuje za neprípustné, aby v danej fáze konania vstupoval do jeho priebehu a nahrádzal tak právomoc všeobecných súdov, keďže sťažovateľ má k dispozícii riadny, prípadne mimoriadny opravný prostriedok, prostredníctvom ktorého môže uplatniť ochranu svojich označených práv a namietať (rovnako ako v ústavnej sťažnosti), že v jeho veci rozhoduje nezákonná sudkyňa. Ústavný súd tak v tomto štádiu napadnutého konania nie je oprávnený korigovať prípadné pochybenia procesného postupu všeobecného súdu v sťažovateľom nastolenej čiastkovej otázke (I. ÚS 81/2025).

17. Za týchto okolností prípadu ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (bod 1 výroku uznesenia).

18. Rovnako musel ústavný súd odmietnuť aj požiadavku sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia v zmysle § 325 CSP. Na tomto mieste ústavný súd pripomína, že ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov ani opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 311/05). Konanie pred ústavným súdom upravuje zákon o ústavnom súde, ktorý ustanovenia o neodkladnom opatrení neobsahuje. Podľa zákona o ústavnom súde možno rozhodnúť o odklade vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia či o dočasnom opatrení (§ 129 až 131 zákona o ústavnom súde). Okrem toho je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 alebo § 131a neustanovujú inak (§ 45 zákona o ústavnom súde). To znamená, že zásadne môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. IV. ÚS 415/09, IV. ÚS 355/09, II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05). Ústavný súd preto v tejto časti musel ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietnuť pre nedostatok svojej právomoci [§ 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde (tiež bod 1 výroku uznesenia)].

19. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, o ktorých rozhodovanie je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

20. Nad rámec už uvedeného ústavný súd dáva do pozornosti, že okrem zrozumiteľnosti vznesenej námiетки zaujatosti zákonom predpokladané dôvody podmieňujúce zaujatosť alebo nezaujatosť sudcu na prejednanie a rozhodnutie pridelenej veci musia vyplývať z objektívnych skutočností. Procesné predpisy vrátane Civilného sporového poriadku výslovne eliminujú ako dôvod na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci okolnosti, ktoré spočívajú v jeho procesnom postupe (pozri aj bod 13 odôvodnenia tohto uznesenia). Postupom sa rozumejú procesné úkony sudcu vrátane rozhodnutí, a to aj vo veci samej. V postupe sudcu pri prejednávaní konkrétnej

veci sa prejavuje samotný výkon súdництва, preto tieto okolnosti nemôžu byť samy osebe dôvodom zaujatosti sudcu. Sudcu nemožno vylúčiť nielen pre úkony v prejednávanej veci, ale ani pre úkony v iných právnych veciach vrátane rozhodnutí, ktoré vydal (k tomu bližšie uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Ndz 8/2011).

IV.

K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu

21. Vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa o ustanovenie mu právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom je potrebné poznamenať, že ústavný súd môže v zmysle § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ustanoviť fyzickej osobe alebo právnickej osobe právneho zástupcu (t. j. advokáta), ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (m. m. III. ÚS 265/2014).

22. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že v danej veci nie je daná jeho právomoc, ústavná sťažnosť je oneskorená, neprípustná alebo zjavne neopodstatnená, uvedený záver zároveň znamená, že v danej veci ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a teda nie je splnený jeden z predpokladov na vyhovie žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

23. Vzhľadom na výsledok posúdenia tejto ústavnej sťažnosti ústavným súdom (ako to vyplýva z predchádzajúcej časti odôvodnenia tohto uznesenia) je evidentné, že išlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, teda v danom prípade neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Z tohto dôvodu ústavný súd tejto žiadosti sťažovateľa (podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde) nevyhovел (bod 2 výroku uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. apríla 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu